

NOBEL, IMMANUEL

**Försök till anskaffande af arbetsförtjenst, till
förekommande af den nu genom brist deraf
tvungna utvandringsfebern.**

Stockholm
1870

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

NOBEL

Polit. Econ.

Alum.

(82)

1870

Kungl. biblioteket

0 0000 000033744

NOBEL, Jm

Polit. ekon.
Allm.
(Png)
o
1870

FÖRSÖK

TILL

ANSKAFFANDE AF ARBETSFÖRTJENST,

till förekommande af den nu, genom brist deraf

tvungna utvandringsfebern.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several paragraphs and is difficult to decipher due to its low contrast and orientation.

Förslag

**till beredande af arbetsförtjenst åt tusentals af våra
landsmän, som af brist på förtjenst nödgas
lemna ett för dem kärt fädernesland.**

Detta var dock icke någon lätt sak, då hufvudvilket derför vore uppsökande af ett inom landet befintligt material af nog stor ymnighet, förenadt med den största möjliga billighet, så att äfven den mindre bemedlade kunde tänka sig anskaffandet deraf.

Efter en femårig slagattack, med plågor, som medförde många och långa sömnlösa nätter, lyckades mig dock under dessa att uttänka det råämne, som efter min öfvertygelse vore det bästa, och mest passande för vinnaude af detta problems lösning. Skulle det lyckas mig att uppnå det ändamål som åsyftas, skulle jag tacka den Allsmäktige som pålagt mig förenämnda börda, utom hvilken jag troligen aldrig kommit till dessa resultat, af brist på tid, som alltid fattades för noggrannare eftersinnande under mitt friska tillstånd.

Ofvannämnda förslag låter sig utföras genom tillvaratagande af ett råämne, som nu på det mest skoningslösa sätt sköflas eller förbrännes uti derför enkom uppförda brandplatser, utan annat ändamål än att blifva otyget qvitt, nemligen affallet eller bakarne från det sågade timret i sågverken. Så går det till vid de stora sågverken i Norrland, och troligen äfven på andra ställen, då dessa affall,

rätt använda, kunde gifva god bergning åt tusentals arbetare af båda könen, utom dem som nu genom skogshuggning och körslor bereda sig en högst tarflig inkomst. Ar detta ett sätt att hushålla med de gåfvor, som en mild försyn skänkt åt nordens, af mödor och behofver härdade, barn?

Af förenämnde bakar kunde dock erhållas det bäst passande råämne till husslöjd för de uti bilagan uppgifna arbeten. Detta gäller dock ej för annat än verklig husslöjd. Detta material skall uttagas genom hyffing från bakar, eller annat träd, till för ändamålet passande hyfvelspån.

I och för större föremål, såsom hus- och fartygsbyggnader, måste dock gröfre virke användas, dels i form af hyfvelspån, och dels rakt, eller medelst ånga bockadt virke.

Meningen vore att till någon del förhindra våra skogsprodukters utförande uti sitt nära nog fullt råa tillstånd, och i dess ställe, uti det tillstånd som bilagan upptager, då alla sådana yrkesmän, som om sommaren ega sysselsättning, men under den långa vintern äro nära nog i saknad af dagligt bröd; jag menar i första rummet den fattigare landtbrukaren, och de som lefva af sjömannayrket, som under minst fem månader, så framt de ej äro ute på längre resor, äro utan sysselsättning; sedan kommer murare med sina biträden, samt tegelslagare med deras handlangare. Alla dessa våra medmänniskor kunde dock genom ofvanangifna råämne (det billigaste som troligen här i Norden kan uttänkas) vinna förtjenst och bergning om blott ofvanuppgifna material med förstånd, flit och omtanka rätt användes.

Det är till den arbetande klassen och isynnerhet till Edra föreningar inventorn vänder sig för att I må sjelfve utföra det människovänliga verk, som han, vid 69 års ålder, med en under fem år bruten helsa, nu lyckats väcka

till lif, men ej tror sig ega hopp om att få fullborda, så framt I ej med den mannakraft, som ännu innebor hos nordens folk, vill lemna Edra kraftiga viljor och senfulla armar dertill.

Då ett sådant företag är ämnadt att sysselsätta så många arbetare som möjligt, med sådana arbeten som kunna exporteras af inom landet befintliga råmaterialier, borde Skånes, Blekinges och Smålands skogsegare göras uppmärksamma på den misshushållning som nu förehafves, i första rummet med deras utmärkt goda bokskogar, som nu på ett tanklöst sätt sönderspjelas till staf för silltunnor och kaggar till ett ohyfsadt råämne, då minst tre gånger så många hyfsade och vackrare staf deraf kunde erhållas än nu sker. Samma förhållande är det med annan värdefull löfskog, såsom Ek, Ask, Alm, Lönn, Oxel, Hägg och Björk, med hvilka förfares på lika oeftertänksamt sätt, då tre gånger så mycket virke åtgår för samma ändamål som efter en ändamålsenligare metod kunde vara tillräckligt, hvilket framdeles i förening med en bolagsplan kommer att förtydligas genom beskrifning och ritning.

Genom nämnda metod att bättre tillgodogöra sig virket, skall deraf med stor fördel kunna tillverkas flera sorter möbler, såsom stolar, soffor m. m., vida starkare än de nu vanliga, och som med lätthet kunde afsättas på utlandet.

Såsom exempel på det sådant låter sig göra, hänvisa vi till befolkningen i trakten kring Götheborg, hvilken nu börjat exportera en mängd snickeriarbeten till utlandet, och hvilka med begärlighet mottagas såväl i Tyskland som Holland, oaktadt dess mindre smakfulla former.

Medföljande bilaga utvisar de effekter, som äro ämnade att blifva föremål för husslöjd och blifva värdefulla exportartiklar, då passande personer blifvit inöfvade att verkställa dithörande arbeten. Både gröfre och finare saker, deribland för elegantare husbehof, kunna utföras af färgadt träd och behöfva sedan allenast poleras eller fernis-

sas. De af ofärgadt träd tillverkade föremålen kunna målas eller prydas med försilfringar eller förgyllningar medelst förut pålagdt tennfolium eller med konstgjorda perlemorinläggningar i likhet med Japanska arbeten, samt med olika färger tryckta af enklare eller smakfullare slag.

Allt detta är numera ej svårt att åstadkomma sedan man är i full besittning af de metoder som Japaneser och Kineser använda till sina utmärkt sköna slöjdprodukter. — Likväl bör ej något sådant komma i fråga förr än tillverkningen kommit i full gång med allt sådant som utgör nödvändighets-artiklar för dagliga behof.

Hvad åter angår de större föremålen tillverkning, såsom byggande af större och mindre fartyg samt husbyggnader med allt som dertill hörer, blir detta äfven en högst värdefull exportartikel, isynnerhet till varmare länder och allrahelst sådana som oroas af jordskalf.

Till alla å bilagan uppräknade föremål hafva vi lyckan att inom fäderneslandet ega ymnig tillgång på råämne i våra skogar äfvensom kraft till den första grofva bearbetningen i våra många vattenfall och sågverk. Af de mindre föremålen kan blifva passande arbete för våra fångar, utan att borttaga brödet för den fria medborgaren, om en lag stiftades att allt sådant fångarbete ej finge utbjudas till salu på landets egen marknad, utan måste ovilkorligt utskeppas.

Förenämnda arbeten äro af sådan beskaffenhet att de på ett lätt och billigt sätt kunna förfärdigas och ändå hafva utseende af konstiga och arbetsamma saker; de erfordra ej andra än högst billiga materialier, som medelst för ändamålet upfunnet passande lim sammansättes till ett högst värdefullt material för de många och särskilda fabrikaterna.

Då uttagande af ett patent å de uti bilagan angifna propukter af hyfvelspån etc., uteslutande har till ändamål att betrygga den eller dem som till sitt och sina likars

bästa ville riskera penningar och tid på ifrågavarande företag, har inventorn ansett en sådan uteslutande rätt åtminstone under de första tiotal af år, gifva en viss garanti åt företagets framgång, till dess det vunnit en betryggad ställning såväl inom som utom fäderneslandet; så mycket mer som ett sådant företag bör grundas på allmänt deltagande af intressenterna, såväl i kapital som i arbete, i hvilket fall hvar och en arbetande intressent kommer att kontrollera den andra huruvida han uppfyller sin skyldighet till det allmänna eller icke.

Under patenttiden vinnes, utom fördelen att hafva uteslutanderätten i sina händer, äfven den att för framtiden de från alla provinser genom Hushålls-sällskapernas försorg inskickade elever, under lärotiden blifva inöfvade och derefter kunna utöfva sin verksamhet i landsorten, och sedermera till patentinnehafvaren inlemna sina produkter för att genom dess försorg afyttras i utlandet.

Genom dessa arbetens hopsamling hos för saken intresserade, blef det ock möjligt utöfva en nödig kontroll, så att ej dåliga arbeten utskickades, till skada för hela företaget.

De inköpspriser som patentegarne bestämmer å fabriker af ofvanuppgifne slag, måste från början ställas så höga — likväl utan blifvande uppoffring — som möjligt för att vinna den arbetandes förtroende, till föreningens egen vinst och nytta. Skulle någon af sin tillverkning sjelf vilja afyttra sina produkter under patenttiden, må det äfven tillåtas honom, mot vilkor att någon lämplig afgift erlägges för sådant tillstånd, eller ock kan patentinnehafvarnes stämpel, med hvilken alla produkter under patenttiden böra vara försedda, mot skäligt pris inlösas.

För att sprida kännedom om dessa fabrikaters rätta värde, böra passande prof afsändas till alla länder der en liffigare afsättning kan påräknas och fullständiga uppgifter skulle då tillika meddelas om allt hvad som derstädes kunde

med fördel afyttras; isynnerhet böra sådana afsändas till större expositioner af konst- och slöjdalster.

Då en stor del af de fabrikater som möjligen komma att utföras, skulle bestå af sådana föremål som upptaga stort utrymme och hafva föga eller ingen motsvarande vikt, böra de förfärdigas på sådant sätt (då det sig göra låter) att det ena exemplaret passar inuti det andra, och först vid framkomsten till afsättningsorten, af derför medföljande eller af någon på stället förut befintlig person, som är kunnig i saken, försätts uti städadt skick innan det till försäljning utbjudes.

Då detta företag säkert lärers befinnas lämpligt likaväl för land- som för stadsbefolkningen, är det troligt att Hushålls- med flera andra sällskaper med välvilja skola omfatta och befordra företaget, så att det hinner till allmänhetens kändedom lika väl som korgtillverkningen i Skåne och Småland blef en husslöjd genom den så allmänt aktade patrioten Baron Gyllenkrook, som gjort sitt namn aktadt och älskadt ännu fast han nu är hädangången.

Idéen till bildande af en förening i denna väg, har egentligen af inventorn blifvit betraktad såsom ett företag till förmån för hans landsmän, hvars tvungna utflyttning han önskade hindra genom att bereda nödig arbetsförtjenst och samtidigt dermed förhindra de ofvanuppgifna råämnenas ovärdiga sköfning.

Uppllysning

**till undanrödjande af den felaktiga föreställningen
att fabriker af hyfvelspån skulle blifva dyra
och i följd deraf svårafsättliga.**

Det är ganska troligt, isynnerhet med en alldeles ny industri som denna, att personer, hvilka ej haft tillfälle att taga reda på eller tänka sig in i sättet huru föremål af hyfvelspån eller tunna träskifvor tillverkas, lätt kunna miss-taga sig vid bedömandet deraf.

Skifvorna tillverkas med dertill särskilt inventerade stål, som på en gång både hyfla och utskära skifvor af en linies tjocklek, från en stock af 35 fots längd och 10 decimaltum i fyrkant, och hvilka skifvor eller spånor alltså komma att presentera en yta af 3,500 kvadratfot.

Spånen, hvaraf de pjeser som jag haft äran förevisa, har ej haft ens $\frac{1}{4}$ linies tjocklek, dylika spånor efter en stock af förenämnde dimensioner skulle således komma att tillsammans framställa en yta om minst 14,000 kvadratfot.

Den spån hvaraf de nu förevisade pjeserna äro gjorda, har uttagits med en vanlig hyffel, som blott trycker spånen undan för sig, hvarigenom en särdeles menlig brytning för spånens styrka uppstår. Detta inträffar ej enligt den metod jag framdeles ämnar använda för spånens uttagning. Härvid må särskilt erinras att på detta sätt intet material går förloradt, såsom vid utskärning med vanliga sågblad, hvilken förlust svarar emot 10 st. en linie tjocka skifvor på hvarje dylik stock, som afverkas till en tums bräder.

Det är då lätt att inse huru många gånger större nytta man kan draga af samma material än som efter nu vanliga förhållanden låter sig göra.

Härjemte bör äfven tagas i betraktande alla de fördelar man vinner genom den mängd material man erhåller från bakarne, hvaraf alla föremål, som bilagan upptager, kunna med största fördel tillverkas. Då torde det ej vara svårt att bevisa det materialerna icke blifva särdeles dyra. Det vore önskligt att för framtiden kunna hindra detta materials utförande i sitt råa skick på det att arbetsförtjenst åt landets egna barn ej för framtiden må komma att saknas. En köpman gör ej afseende på hvilken vara han drar vinst blott han förtjenar.

Det är icke utan en viss glädje jag hört personer sätta i fråga att dessa fabrikater torde blifva dyra, då, såsom det säges, de måste fordra mycket arbete, och det vore ganska väl om denna tro kunde underhållas.

En bättre rekommendation är ej af nöden, ty ett sådant fabrikat säljes alltid lättare och till högre pris än en sak, hvars tillverkningssätt ligger öppet för hvar och en.

Det låga pris, hvartill produkterna dock slutligen komma att försäljas, blir då för köparen en angenäm öfverraskning.

Det andra råmaterial, som är nödigt för utförande af uti bilagan upptagna föremål, är lim; priset derå blir ej högt, isynnerhet om Bolaget sjelft skulle bereda detsamma, hvilket alltid bör anses nödvändigt, dels för att få god vara, dels för att hålla saken hemlig så länge som möjligt och på samma gång ega en viss kontroll öfver de arbeten som komma att tillverkas i landsorterna.

För närvarande sysselsätter mig äfven tanken på att i stället för det vanliga limlädret finna ett mindre dyrt surrogat i något ämne hvilket nu lika tanklöst bortkastas som bakarne. Äfven detta kan bereda en möjlighet till förtjenst åt många tusen fattiga barn och ej arbetsföra äldre personer.

Hvad angår sjelfva pjesernas sammansætning, beror den hufvudsakligen af de maskiner och redskap som man derfor kommer att använda, hvarför man måste fästa mindre afseende på prisen derå än lättheten att med dem kunna utföra de arbeten för hvilka de äro behöfliga.

Om man tänker sig sländan eller spinnrocken jemförd med spinnmaskinen, så inser man lätt hvad i fabriksväg kan åstadkommas när fråga är om tillverkning af saker i stor skala, såsom här blir fallet.

Bevis

för möjligheten att vinna nöjaktig afsättning på utrikes orter för de produkter som i bilagan äro upptagna.

Då det just nu visar sig vara bästa tillfället att uppgöra särdeles fördelaktiga affärer, ej blott för närvarande, utan äfven för framtiden, genom export af det slags husbyggnader som undertecknad uppfunnit och hvilka förut blifvit omnämnda, torde det äfven vara skäl begagna sig deraf. Dessa byggnader äro särdeles passande för utskeppning, och isynnerhet användbara vid bebyggande af Suezkanalens stränder, hvilket ovilkorligen måste blifva en följd af dess trafikeraende. Nämda byggnadsmetoder äro, utom all fråga, de mest passande för ett skyndsamt uppbyggande af bostäder, äfvensom de genom sina dubbla väggar äro i hög grad oledande för värme.

För vårt fattiga fädernesland är detta förslag väl värdt att ej med liknöjdhet åsidosättas, isynnerhet som Panamansets snart förestående genomskärning äfven öppnar ett fält för större verksamhet i samma väg, när nybyggnaderna kring Suezkanalen en gång komma att minskas. Ett förmanligare tillfälle att sprida kännedomen om dessa byggnaders ändamålsenlighet än genom bebyggande af platser, hvilka till följd af sitt fördelaktiga läge snart nog komma att undergå betydliga förändringar, kan knappast erbjuda sig mer, isynnerhet som dessa byggnaders egenskaper möjliggör att sådana bostäder med minsta kostnad kunna förflyttas och uppsättas på annan plats.

Alla sådana föremål, hvilka behöfvas, ej allenast för sjelfva byggnaderna, utan äfven för allt husgeråd som för blifvande hushåll äro nödiga, kunna vinna afsättning på omnämnda orter. De uti bilagan upptagna spånrören, utförda på ett för ändamålet passande sätt, skulle genom sin billiga tillverkningskostnad, då de frambringas i större skala, göra möjligt att under jordytan leda vatten från Nilen till öknen, i hvilket fall det ej kunde afundsta innan det hunnit sitt bestämda mål. Rörens förstöring inifrån hindras af vattnet som genomflyter dem, och utsidan kan skyddas medelst saltblandad sand, som finnes på stället. Genom drifkraften hos den framflytande vattenmassan kunde nyttiga verk sättas i rörelse.

Ett försök till export af ofvannämnda föremål vore värdt att äfventyra, isynnerhet som någon konkurrens, hvad sjelfva byggnaderna beträffar, säkert på ganska lång tid ej gerna kan komma i fråga.

Det är troligt att patent skulle kunna fås äfven i Egypten, om sådana rättigheter der utdelas. Icke heller är det osannolikt att vice Konungen sjelf kunde finnas vara villig att genom beställningar uppmuntra företaget.

Några närmare upplysningar rörande förhållandena vid Suez-kanalen vore särdeles önskliga och lyckan tycks vara oss i det afseendet bevågen, om vi blott kunde för vårt syfte vinna den här bosatte egyptiern, Hofstallmästaren Demirgian, hvarigenom han icke allenast kom i tillfälle att gagna sitt gamla fädernesland, utan äfven sig sjelf, i händelse han vore villig att ingå uti företaget och med sin kännedom om landets seder och behof blifva en verksam medlem. Jag tilltror mig dessutom ega saker som vore af stort intresse för hans land och monark, och hvarigenom företagets framgång möjligtvis ytterligare kunde befrämjas.

Ofvannämnda företag äro enligt min åsigt af stor vigt för befordrandet af arbetsförtjenst åt dem af våra landsmän, hvilka äro i saknad deraf; men då det exportbolag

jag söker bilda är i behof af vida större kapital än arbetsbolaget, hvilket ej bör exportera andra än för vanliga hushåll passande fabrikater, så bör det sednare bli en sak för sig, som blott i vissa afseenden står i förhållande till exportbolaget, utan att för öfrigt behöfva hopblandas dermed, oaktadt det gemensamma intresse och den nytta båda bolagen kunna draga af hvarandra.

För mig och saken vore en diskussion emellan kunniga män, angående dessa frågor, af stort intresse, isynnerhet som man hittills så illa uppfattat värdet af detta råmaterial såväl som af många andra som finnas inom landet, hvilka kunde årligen med stor fördel utsändas i förädladt skick.

lakttagelser,

som ej böra förbises, vid bildande af Bolag eller

Förening, till utförande af det förslag, som af undertecknad blifvit uppgjort, nämligen att af hyfvelspån och af med ånga bockadt trä åstadkomma de uti bilagan uppräknade föremålen, och på så sätt bereda en förut ej existerande industri, hvarvid Bolaget i första rummet borde kunna påräkna en skälig vinst, och dernäst att en mängd fattiga familjer kunde vinna utkomst om det afsedda råämnet förståndigt användes och saken i öfrigt rätt ordnas vid bearbetningen af detta ämne, som nu på det mest oförsynta sätt tanklöst förstöres och uppbrännes.

För att ej onödigtvis uppoffra penningar och tid torde vara nödigt att till en början hyra en för utförandet af alla nödiga modeller passande lokal, ej allenast för sjelfva modellmaskinerna, hvarå tillverkningen kommer att utföras, utan äfven för alla öfriga inrättningar eller maskiner som erfordras till lättnad vid arbetenas utförande, på det att dessa må kunna säljas för ett pris, som kan tillförsäkra afsättning i större skala, såväl utom som inom landet.

Först sedan modeller och maskiner blifvit utförda och arbetare blifvit till någon del inöfvade att använda dem jemte annan redskap, hvars ändamål är att lätta utförandet af de produkter som i bilagan omnämnas, kan man med säkerhet bedöma sakens rätta värde och den nytta som Bolaget och det allmänna deraf kan draga. Då torde äfven rätta tiden vara inne att med säkerhet kunna uppgöra

sådana förslag, hvilka äro nödvändiga till undvikande af de misstag, som eljest ofta nog förekomma vid nya anläggningar, hvilka icke sällan blifva belastade med folk, som väl för framtiden blifva behöfliga, men för tillfället är öfverflödigt. Allt sådant och många andra misstag förekommas derigenom att man börjar i smått och sedermera utvidgar saken efter omständigheterna; ett förfarande, som jag tror erfarenheten lärt många andra så väl som mig.

Då en viss erfarenhet är nödig vid alla företag, men äfven kraft och drift ovilkorligen erfordras, isynnerhet när fråga är om skapande af en alldeles ny industri, anser jag mig böra erinra att jag af lätt begripliga skäl numera saknar de båda sistnämnda egenskaperna. Om god vilja skulle kunna till någon del ersätta bristen, så kan jag likväl ej förbinda mig till något annat vid utförande af företaget, än att inventera såväl nödiga modellpjäser som erfordrerliga maskiner, hvilket jag tilltror mig på grund af mångårig och mångsidig erfarenhet, vunnit genom behandlingen af den mängd olikartade föremål som af mig blifvit med framgång utförda.

För ändamålets vinnande ville jag föreslå att en passande lokal att börja med skulle hyras, helst i Stockholm på någon af malmarne, der äfven jag kunde vistas för att hafva nödig tillsyn öfver hvad som kommer att utföras, äfvensom öfver dem, hvilka för mig och Bolaget böra ansvara.

Rörande medel och kontrollen deröfver, måste Bolaget ensamt bestämma, ty min sjuklighet tillåter mig icke att dermed taga någon särskild befattning. Denna angelägenhet blir naturligtvis ämne för noggrann öfverläggning vid Bolagets blifvande sammankomster.

Till en början torde vara bäst att några bland de Herrar, som besluta sig för företaget, bestämde det kapital som för utförande af de föremål, som först äro oundvikliga och att man först derefter skrider till bildandet af det

egentliga bolaget. Tillräckliga medel torde då ej komma att saknas sedan nödig erfarenhet vunnits och alla behof äro kända, såväl rörande lokal för fabriken som nödiga uppgörelser med skogs- och sågverksegare om erforderliga materialier. Under tiden kunde man efterhöra de lämpligaste afsättningsorterna för blifvande produkter, hvaröfver fullständiga priskuranter böra uppgöras med i kanten anbragta illustrationer, som antyda varornas utseende. Derjemte borde på hvarje afsättningsort anordnas en fullständig samling prof och modeller till påseende för spekulanter.

Rysslands stora marknad i Nischne Nowgorod blir troligen för Bolaget en god afsättningsort, der våra produkter kunna afyttras äfven till Perser och andra Asiatiska nationer, blott man vid tillverkningen har fäst afseende på deras vanor och andra förhållanden.

Tillägg.

Inträde uti Bolaget kan ske på följande villkor,
nemligen:

- 1:o. Insats af kapitaler.
- 2:o. Öfverlemnande af lämplig egendom med eller utan passande åbyggnader.
- 3:o. Skogs- och sågverksegare, hvilka åtaga sig leverans af passande materialier.
- 4:o. Skogsegare mot leverans af passande virke för byggnadsbehof.
- 5:o. Leverans af sådana föremål, som äro nödiga för fabriksbyggnader.
- 6:o. Egare af mekaniska verkstäder, mot leverans af nödiga maskiner.
- 7:o. Leverans af tegel.
- 8:o. Leveras af kalk.
- 9:o. Egare af passande ångmaskiner.
- 10:o. Leverans af nödiga verktyger och snickeriarbeten.
- 11:o. Arbeten af arkitekter och byggmästare emottagas äfven af bolaget.

Då endast välmening ligger till grund för mitt förslag till arbetsförtjenst och det producerade arbetets afsättning, vågar jag hoppas att mindre afseende fästes vid det skrifsätt hvarpå en 69-årig, lam gubbe kan framställa sina tankar, än sjelfva ändamålet dermed.

Stockholm och Heleneborg i December 1869.

Im. Nobel.

Bilaga.

Förteckning

öfver sådana fabrikater och arbeten som kunna tillverkas af grundämnet hyfvelspån samt af medelst ånga för olikartade behofver bockadt virke af vanliga träslag.

Till *första* gruppen hörer allt som utföres öfver vinkelformade rör, hvilkas sidors bredd är olika.

- 1:o. Till ihåliga bjelkar, sparrar och vertikalt stående stöd, fullt motsvarande solida bjelkars ändamål. Då man iakttager nödiga proportioner och metoder vid dessas sammansättning, kunna de göras längre och starkare efter behag, i förhållande till trädmassans kubikinnehåll deruti.
- 2:o. Vinkelhörn för hopsättning af packlårar samt större och mindre lådor och skrin af alla slag.
- 3:o. Till fyrkantiga kartonger och dosor.
- 4:o. Till fyrkantiga reskoffertar, såväl större som mindre.
- 5:o. Till fyrkantiga kappsäckar.
- 6:o. Cigarrlådor och flera andra föremål.
- 7:o. Mått för torra varor.
- 8:o. Resårer på simplare vagnar och andra åkdon. Om dessa resårer efter långt begagnande sätta sig, behöfva de blott vändas på motsatt sida.
- 9:o. Till fönsterluckor att inskjuta i väggarne.
- 10:o. Till vaggor och barnvagnar.

Till *andra* gruppen höra de föremål som göras cylindriska.

- 1:o. Rör till vattenledningar.
- 2:o. Rör till gasledningar.
- 3:o. Rör till förande af breffposten.
- 4:o. Rör till förande af paketposten då den utgöres af lättare saker.
- 5:o. Rör till transport af lik i kistor, från städerna till utanför belägna begravningsplatser.
- 6:o. Rör till käppar och metspön.
- 7:o. Rör till rakethylsor.
- 8:o. Rör till patronhylsor för bergsprängning med dynamit eller nitroglycerin.
- 9:o. Till språkrör från ena våningen till den andra, eller från ena till andra ändan af huset och äfven tvärs öfver gatan om så fordras.
- 10:o. Till blåsmaskiner med dertill hörande ledningsrör.
- 11:o. Till runda kartonger och dosor.
- 12:o. Orgelpipor af större och mindre dimensioner.
- 13:o. Till kappsäckar.
- 14:o. Till reskoffertar.
- 15:o. Till hatt- och mössaskar för manspersoner.
- 16:o. Till muff-, hatt- och mössaskar för fruntimmer.
- 17:o. Till ämbar, såar och baljor.
- 18:o. Till smörtjernor samt smörkärll.
- 19:o. Till kärll för inpackning af såväl torra som våta varor, såsom fisk och kött m. m.
- 20:o. Kärll till förvarande af alla sorter fluida, med undantag af syror och andra frätande ämnen.

- 21:o. Vattenliggare om skeppsbord, som kunna passas efter den nödiga platsen.
- 22:o. Till ankarbojar.
- 23:o. Till mått för torra varor.
- 24:o. Till mått för våta varor.
- 25:o. Till packlådor för sprängämnen, såsom nitroglycerin och dynamit m. m.

De stora fördelar som rör och kärl af hyfvelspån ega framför vanliga laggkärl, äro så påtagliga, att något tvifvel derom ej är tänkbart, om man blott gör sig besvär att undersöka principen för dessas sammansättning.

Till *tredje* gruppen höra alla föremål som tillverkas af plana skifvor. Dessa blifva för snickare ett särdeles värdefullt material, såväl för sin lätthet och styrka som sitt billiga pris.

- 1:o. Till likkistor, hvilka med största billighet i förening med lätthet och en smakfull konstruktion med nödiga prydnader, och hvilka dessutom kunde så inrättas, att en skendöd själf inifrån kan affyfta locket, som är försedt med nödiga lufthål för andning, och för- enadt med en ringsträng till en signalklocka.
- 2:o. Till resonansbottnar i musikaliska instrumenter.
- 3:o. Till packlådor och lårar för sådant gods som ej i sig sjelft innehåller alltför stor tyngd.
- 4:o. Pärmar till böcker.
- 5:o. Till dubbla väggar och golf i flyttbara hus, hvilka kunna bebos såväl vinter som sommar, och som skulle blifva en för Sverige i hög grad värdefull exportartikel, isynnerhet till orter som besväras af jordskalf.
- 6:o. Till parkettgolf och underpanelningar i bostäder.

- 7:o. Yttre tak på alla byggnader å landet, äfvensom till dubbla väggar, hvilka genom det luftrum som mellan dessa uppstår, göra sådana boningar varma för vintern och svala om sommaren.
- 8:o. Husbyggnadsarbeten, såsom dörrar och fönster m. m. till de förut föreslagna flyttbara husen.

Till *fjerde* gruppen höra de föremål som utföras i oval form.

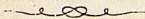
- 1:o. Badkar af större och mindre dimensioner.
- 2:o. Brygg-, mäsk- och byk-kar.
- 3:o. Baktråg af olika slag.
- 4:o. Till bekväma nattstolar, såväl för barn som för gammalt folk.
- 5:o. Till luftklosetter.
- 6:o. Till månglerskestolar, som kunna uppvärmas. Sådana stolar begagnas allmänt i utlandet.

Till *femte* gruppen höra sådana föremål som förfärdigas öfver derfor enkom gjorda modeller eller efter passande mallar.

- 1:o. Till eleganta, lätta vagnskorgar.
- 2:o. Till säkerhets-slädar, att begagna då man nödgas passera svag is.
- 3:o. Till större och mindre båtar, isynnerhet till räddningsbåtar, äro de för sin ringa tyngd af större värde då de vid många tillfällen måste föras öfver land.
- 4:o. Till större och mindre fartyg. Om virket lämpas derefter kunna de flesta knän och kromverkstimmer undvikas, hvarigenom arbetet blifver vida billigare, samt fartyget lättare och starkare.
-

Till *sjette* gruppen hör allt virke som medelst tillhjälp af ånga blifvit bockadt i, för behovvet nödiga, former dem de bibehålla sedan de äro kalla och torra. Dessa äro följande:

- 1:o. Bockade band till alla sorters förstärkningar på kärl af spån, der så är nödigt.
- 2:o. Till stolar af enkom bockadt träd för att undvika all hopsättning medelst tappar, hvarigenom pjeserna i hög grad försvagas.
- 3:o. Till soffor och kanapéer efter samma princip.
- 4:o. Till alla sorters trädgårdssoffor och stolar.
- 5:o. Till trädgårdstaketer i olikartade fasoner för att de skola likna jern.
- 6:o. Till alla sorters spalierer och prydnader i parker.
- 7:o. Till hela hjulringar blifva de af stor fördel genom sin skogbesparande egenskap.
- 8:o. Till slädmedar.
- 9:o. Till byglar på seldon, till förekommande af all direkt tryckning på hästens bröst, såsom man allmänt i Polen och Ryssland använder för detta ändamål, och förtjena äfven att här införas.
- 10:o. Till byglar öfver vanliga landtmannavagnar, då blott en pressenning är nödig till öfverdrag för att konservera sådana saker som ej tåla vid att blifva våta.

STOCKHOLM.

TRYCKT HOS A. HOLMBERG & COMP.
1870.

www.books2ebooks.eu